

Zelf even de witbalans van je camera instellen.

Updated: 12 februari 2017.

Zelf even de witbalans van je camera instellen

Bij zonlicht buiten, kunstlicht binnen, flitslicht, in de regen buiten en dergelijke situaties zal de automatische witbalans van de camera moeite hebben om de verschillende hoeveelheden groen, rood en blauw licht, te corrigeren naar normaal wit. Normaal wit noemen we 5600 graden Kelvin, of te wel standaard daglicht.

Kaarslicht is zeer geel van aard en heeft meestal 1200 graden Kelvin.

Met een gewone gloeilamp zit je rond de 2800 graden Kelvin.

Het licht van flitsers varieert tussen de 5000 en 7000 graden Kelvin.

En bij zware bewolking zit je zo tussen 7000 en 10000 graden Kelvin. En dat ziet er dan ook behoorlijk blauw uit.

De witbalans kan door de camera automatisch ingesteld worden, maar zelfs als je in Raw werkt is het handiger om zelf met de camera de witbalans even in te stellen. Als je de witbalans van de camera instelt op flits, zonlicht of bewolkt heb je al een veel betere witbalans dan als je altijd de automaat zou gebruiken. De automaat werkt het beste buiten overdag bij half bewolkt weer. Maar het kan beter:

De witbalans instellen.

In 2008 waren er meerdere momenten op de NCN clubdagen, dat ik met m'n neus op de feiten van een correcte witbalans werd gedrukt.

Op de cursus Colormanagement die Onno Feringa gaf op 15 november 2008 vertelde hij:

We kunnen niet kijken met onze ogen, we kunnen er slechts mee zien. Zien is helaas een interpretatie van wat we met de ogen waarnemen door middel van onze hersenen. Dat wat we waarnemen wordt verwerkt door onze hersenen, en op die manier herkennen we vormen en kleuren.

Als we dan de bestaande kleuren zo goed als mogelijk willen weergeven, dan kunnen we dus helaas niet op onze ogen vertrouwen.

Ook in de cursus Capture NX2 van Gerrit de Pater komt de kleur weergave aan bod. Gerrit begint bij het begin en legt wat uit over de kleur, welke kleuren zijn er en wat ziet de camera er van. Daarna een kleine opsomming van de door hem gebruikte camera instellingen. Allemaal in te stellen met het menu van je camera: zet de witbalans van de camera op automatisch.

Nadat de foto's zijn gemaakt kun je dan met Capture NX2 altijd de witbalans weer aanpassen. En dat doe je dan met de monitor van je computer voor je, met je eigen ogen. Dezelfde ogen dus die volgens Onno niet echt betrouwbaar zijn.

Gerrit laat in z'n cursus ook zien hoe hij het zelf doet. Hij fotografeert een opvouwbare grijskaart mee in de opname. Gebruikt dat stukje grijs in Capture NX2 om de witbalans mee af te stemmen en verwerkt met de dan gemeten witbalans alle opnamen die op dezelfde locatie en met hetzelfde licht zijn gemaakt. Gerrit vertrouwt z'n ogen dus ook niet.

Vrijwel alle Nikon camera's staan standaard op de automatische witbalans ingesteld. Dat voldoet voor snel en wisselend werk, maar als je op één locatie blijft, doe het dan beter door de WB zelf even in te stellen. Zelfs als je met NEF werkt, is een gemeten WB beter en gemakkelijker dan achteraf in NEF de witbalans te veranderen. Een foute witbalans kan zelfs in NEF enige ruis veroorzaken.

De automatische witbalans gaat de fout in als in het onderwerp één kleur veel aanwezig is. Ook is het handiger om bij flits of om bij een donkere bui de witbalans hier handmatig op te zetten. Als je in RAW werkt kun je wat gemakkelijker met de witbalans omgaan, omdat deze achteraf weer te veranderen is. Maar er zijn grenzen. Het is veel gemakkelijker om vooraf de witbalans in te stellen, dan om deze achteraf te corrigeren.

Er zijn meerdere methoden om de witbalans in te stellen:

Het beste gaat het met een grijskaart (18% grijs).

Het gaat prima met een wit A4 papier. Een A4tje zal nooit exact wit zijn, maar dat kleine verschil vindt je later niet meer terug. Of een papieren weggooi zakdoekje over je objectief.

En het gaat iets minder met een Expodisc, want de Expodisc is er in twee kleuren: normaal en warm. Welke is nu wit. En je moet een maat hebben die precies op je objectief past. Dat betekent veelal dat je er meerdere nodig hebt. <http://www.expoimaging.net>

Dan is er ook nog de CBL-lens. Ook hiermee krijg je vrijwel altijd een beter resultaat dan als je de camera op de auto-witbalans laat staan

En dan is er de JJC White Balance Lenscap.

<http://photojojo.com/store/awesomeness/white-balance-lens-cap/>

De PJJ wordt geleverd met 2 kleuren: "Each White Balance Lens Cap comes with both a neutral and a warm color dome." En opnieuw m'n vraag, welke is wit.

Werk je nu met zo'n witte-lens-dop, dan neem je een opname van de lichtbron en niet van het onderwerp dat je wilt fotograferen.

Een grijskaart zet je in de te fotograferen situatie, en die haal je dan even weg voor de echte opname.

Een wit vel papier houdt ik even formaatvullend voor het objectief met de camera richting het onderwerp.

Als je een witbalans meting doet, kun je deze steeds gebruiken totdat de situatie verandert. Werk je binnen met bewolkt weer, dan wordt het licht anders als de zon even door de wolken komt. Doe je 's morgens een meting dan kun je die 's middags niet meer gebruiken.

De WB meting, preset.

Je maakt een opname van dat witte A4tje middels de mogelijkheden van de WB knop op je camera. Soms is die knop er niet, dan zit de WB knop ergens in een menu. Pak zelf de gebruiksaanwijzing van je camera er bij en kijk aldaar.

D40 via opname menu, pagina 70 en 71;

D60 via opname menu, pagina 105 en 106;

D80 via WB knop, pagina 58;

D90 via WB knop, pagina 100;

D200 via WB knop, pagina 39 en 40;

D300 via WB knop, pagina 136;

D700 via WB knop, pagina 148;

D7000 via WB knop, pagina 123;

D3 via WB knop, pagina 154 en 155.

Heb je een andere camera: RFTM (read the fucking manual)

Meestal is de werkwijze hetzelfde. Je houdt de knop WB ingedrukt en je draait aan het duimwiel totdat PRE in het LCD-venster verschijnt. (Met een menu gebruik je de multi-selector op de achterwand) Als je de nieuwe waarde voor witbalans preset direct wilt gebruiken, selecteer je preset d-0 (of d-1, 2 etc) door de knop WB ingedrukt te houden en te draaien aan het wijsvingerwiel tot d-0 verschijnt.

Laat daarna de knop WB even los en je drukt vervolgens op de knop totdat het PRE pictogram in het bovenste venster begint te knipperen. Een knipperend PRE zal ook in het LCD-venster en de zoeker verschijnen.

Richt de camera zo dat het referentievoerwerp de zoeker vult en druk de ontspanningsknop helemaal in. De camera zal een witbalanswaarde meten en deze waarde gebruiken wanneer witbalans preset instelling geselecteerd blijft. Er wordt geen foto gemaakt; ook wanneer de camera niet scherpgesteld staat, kan de witbalans nauwkeurig worden gemeten.

Ligt er sneeuw, dan kun je de WB meting voor de PRESET op de sneeuw uitvoeren, en pas er bij op dat er niets anders dan alleen sneeuw zichtbaar in de zoeker is.

Als de camera in staat is een witbalanswaarde te meten, zal Good in het LCD-venster knipperen en zal in de zoeker circa 3 seconden een knipperende Gd te zien zijn voordat de camera terugkeert naar de opnamestand. Als de verlichting te donker of te fel is, is de camera mogelijk niet in staat de witbalans te meten. Een knipperende noGd verschijnt circa vier seconden in het LCD-venster en de zoeker.

De nieuwe waarde voor witbalans wordt opgeslagen in preset d-0, waarbij de vorige waarde voor deze preset automatisch wordt vervangen (er zal geen bevestigingsscherm verschijnen). Wil je daarna weer terug, zet middels de WB knop je witbalans weer op A oid. Of zet de camera uit.

De WB preset meting kan doordat er geen kleur in het witte papier zit een perfecte witbalans meting uitvoeren en opslaan in het geheugen van de camera. De gemeten waarde kan worden opgeslagen (hoe duurdere de camera, des te meer verschillende waarden kunnen worden opgeslagen), of wordt gewoon onthouden zolang de camera aan blijft staan. Blijf je op één plek, met één soort licht, dan is één meting voldoende.

Een aangepaste witbalans is een handig hulpmiddel dat ervoor zorgt dat je bij de nabewerking minder tijd kwijt bent om kleurzwemen te corrigeren. Als je regelmatig fotografeert bij dezelfde lichtomstandigheden, kun je bij de iets duurdere camera's verschillende witbalans instellingen opslaan als preset om testtijd te besparen, bijvoorbeeld bij studiofotografie. Zelf doe ik dat niet, want dan moet

ik weer onthouden wat ik waar heb opgeslagen. Zelf even het WB knopje gebruiken is zo eenvoudig, dat ik gewoon per keer een nieuwe meting maak.

Als je deze WB functie bij een Coolpix-camera wilt gebruiken, wordt aanbevolen een wit in plaats van een neutraal grijs voorwerp te gebruiken. Plaats het witte voorwerp dicht bij het onderwerp, zodat dit wordt verlicht door dezelfde lichtbron. Wanneer je de witbalansoptie Preset selecteert, zoomt de camera in. Neem het witte voorwerp zo in beeld dat dit het vierkant in het midden van het venster vult. Selecteer 'Meten' om de vooringestelde witbalans te berekenen. Als de vooringestelde witbalans wordt geselecteerd, worden de belichting en alle instellingen door de camera bepaald. De oorspronkelijke zoompositie van de camera wordt hersteld.

De opname hierboven is dus zonder de WB preset meting. Het blauw is ontstaan omdat achter mij een sneeuwbus aan het ontstaan was. Een paar uur later lag hier 20 cm sneeuw. En het was 's ochtends vroeg, ik wilde die sneeuwbus voor zijn.

De witbalans van de camera staat standaard ingesteld op Automatisch. De foto is ontzettend blauw, dat houdt je bijna voor onmogelijk.

De praktijk.

Op 22 november 2008 zou ik aanwezig zijn bij de Capture cursus van Gerrit de Pater. Had al bedacht dat het aanwezig licht zo rond 08.15 voldoende zou zijn om eens foto's te kunnen maken van de molens bij Kinderdijk. Daar was ik nog nooit geweest en kon me al die molens in het echt niet voorstellen.

Dezelfde opname, maar nu met een gemeten WB waarde. De foto is eigenlijk wat te gelig. Dat zag ik al bij de opname. En wist ook meteen waarom de foto eigenlijk iets te gelig is. Voor de Capture workshop had ik een aantekeningen blok bij me van de firma Zeiss, ooit een keer van hun gekregen. Handig om op te schrijven met heel licht blauwe lijntjes, waardoor het schrijven wat gemakkelijker gaat. En om dat iets blauw te corrigeren maakt m'n Nikon daar weer zacht geel van.

Die dag lag er voor het eerst in dat jaar op mijn woonplek al een behoorlijke laag sneeuw. En in Kinderdijk moest dat allemaal nog komen. Ik had dus een bewolkte lucht voor me en achter me dat donkere grijs van de naderende sneeuw buien. Net een kleurtemperatuur waarbij ook de A in de mist gaat.

Zelf gebruik ik liever geen filter, en om de wolken doortekend te krijgen werk ik meestal met onderbelichting, zo van -1 tot -2. Dat is ook hierboven op de foto te zien.

Een andere opname met de gemeten WB waarde.

Een andere opname, meer doortekening middels D-lighting van Capture NX. En wat warmer dan gebruikelijk.